

การส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษา
การเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานของนักศึกษามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
Health Rights Promotion in Thailand's Three Southern Border Provinces:
A Case Study of Labor Market Readiness among Students at
Princess of Naradhiwas University

นวลปราง อรุณจิต, เดชดนัย จุ้ยชุม,
รจเรช กำแหงกิจ*, ชนิตา พรหมทองดี
Nualprang Aroonjit, Detdanai Juychum,
Rojarek Kamhaengkit*, Chanita Promthongdee

(Received: June 5, 2026; Revised: July 17, 2026; Accepted: August 19, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ และ 3) เสนอแนวทางการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 351 คน กำหนดโดยใช้สูตรของ Yamane และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.975 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.605) ด้านบริการสุขภาพ ($\bar{X}=4.25$, S.D. = 0.646) และด้านการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ ($\bar{X}=4.25$, S.D. = 0.618) โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) กลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีระดับความต้องการและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพควรมุ่งพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เข้าถึงอย่างเท่าเทียม ส่งเสริมสุขภาพกายและใจ บูรณาการกับการพัฒนาทักษะอาชีพ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อเตรียมความพร้อมนักศึกษาสู่ตลาดแรงงานอย่างยั่งยืน

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

Faculty of Liberal Arts, Princess of Naradhiwas University

*Corresponding Author: rojarek.k@pnu.ac.th

คำสำคัญ: สิทธิด้านสุขภาพ, สามจังหวัดชายแดนภาคใต้, การเตรียมความพร้อม, ตลาดแรงงาน, นโยบายสุขภาพ

Abstract

This research aimed to 1) examine students' health needs and the promotion of health rights, 2) analyze factors associated with health needs and health rights promotion, and 3) propose guidelines for promoting health rights to prepare students for the labor market in the context of Thailand's three southern border provinces. A survey research design was employed. The sample comprised 351 undergraduate students at Princess of Naradhiwas University during the 2024 academic year, determined using Yamane's formula and selected through stratified random sampling. A questionnaire with a reliability coefficient of 0.975 was used as the research instrument. Results showed that 1) students' overall health needs and health rights promotion were at a high level ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.605), with both health services ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.646) and health rights promotion ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.618), also rated at high levels. 2) Students from different fields of study differed significantly in their health needs and health rights promotion at the .05 level. 3) Guidelines for health rights promotion should focus on developing equitable access to healthcare, promoting physical and mental well-being, integrating health-rights promotion with vocational skill development, and establishing collaborative networks across sectors to sustainably prepare students for the labor market.

Keywords: Health Rights, Three Southern Border Provinces, Readiness Preparation, Labor Market, Health Policy

บทนำ

การส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพและการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพถือเป็นสิทธิพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์และการเตรียมความพร้อมสู่อนาคต (World Health Organization [WHO], 2017) ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2020) ชี้ให้เห็นว่า การเตรียมความพร้อมแรงงานจำเป็นต้องมุ่งพัฒนาทั้งทักษะการทำงานและศักยภาพใน

การปรับตัวควบคู่กับการมีสุขภาพที่ดี ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของแรงงานรุ่นใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทของประเทศไทย การดำเนินงานด้านสิทธิสุขภาพสอดคล้องกับหลักการสากล โดยเฉพาะแนวคิดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC) ที่มุ่งให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม (WHO, 2017; United Nations, 2016) การจัดตั้งระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพ และครอบคลุมตั้งแต่การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค ไปจนถึงการรักษาและฟื้นฟู (National Health Security Office [NHSO], 2021)

อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยจะมีความก้าวหน้าในการพัฒนาระบบสุขภาพ แต่ยังคงเผชิญข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ซึ่งมีบริบทเฉพาะทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความไม่สงบ ส่งผลต่อโอกาสในการเข้าถึงบริการสุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (Ministry of Public Health, 2020) ในขณะเดียวกัน การส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยกระทรวงแรงงานได้ดำเนินนโยบายและโครงการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการจ้างงานอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม แนวคิดการส่งเสริมด้านสุขภาพ มิได้จำกัดอยู่เพียงการพัฒนาตัวบุคคล แต่ยังรวมถึงการส่งเสริมสวัสดิการและความมั่นคงทางสังคมควบคู่กัน ซึ่งต้องการรูปแบบนโยบายที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ (Aroonjit, 2024)

นอกจากนี้ งานวิจัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้สะท้อนว่า บริบทด้านสุขภาพและตลาดแรงงานมีความซับซ้อนและแตกต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศ โดยงานด้านสุขภาพมุ่งศึกษาการเข้าถึงบริการสุขภาพ การพัฒนาระบบบริการที่สอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรม ผลกระทบของสถานการณ์ความไม่สงบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิต และการส่งเสริมสุขภาพของประชาชน (Che-ubong & Chelong, 2024; Semrum et al., 2024) ส่วนงานด้านแรงงานมุ่งศึกษาการประกอบอาชีพ การเคลื่อนย้ายแรงงาน การจ้างงานข้ามพรมแดน และนโยบายแรงงานในพื้นที่ (Wareesri, 2020; Bundhuwong, 2024) อย่างไรก็ตาม การทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาประเด็นด้านสุขภาพและแรงงานแยกจากกัน ขณะที่การศึกษาที่เชื่อมโยงความต้องการด้านสุขภาพ การส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ และการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานของเยาวชนระดับอุดมศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีจำกัด จึงเป็นช่องว่างขององค์ความรู้ที่นำมาสู่การศึกษาครั้งนี้

การเตรียมความพร้อมของเยาวชนเพื่อเข้าสู่ยุคประเทศไทย 4.0 เป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มโอกาสและขีดความสามารถในการปรับตัวต่อสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและแรงงาน (Waleng, 2020) รวมถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาและขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถสู่ตลาดแรงงานและได้รับการจ้างงานที่มีคุณค่า ตลอดจนการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างหลักประกัน

การมีสุขภาวะที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Watcharinrat et al., 2025) ทั้งนี้ การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องตั้งอยู่บนฐานของความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ทั้งในมิติด้านทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะด้านสุขภาพและสวัสดิการ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน การออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทุนมนุษย์ในพื้นที่ (Aroonjit et al., 2025)

สำหรับพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ถือเป็นสถาบันการศึกษาหลักในพื้นที่ ที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ จึงเป็นจุดสำคัญในการยกระดับศักยภาพของเยาวชนให้สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Thongmark et al., 2018) ด้วยปรัชญาที่ว่า “ศึกษา วิจัย วิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสังคมศาสตร์ เป็นรากฐานในการพัฒนาคน ชุมชน สังคมของจังหวัดชายแดนใต้” และพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการผลิตบัณฑิตทุกระดับที่มีคุณภาพ โดยยึดหลักการนำวิทยาศาสตร์สุขภาพและสังคมศาสตร์เป็นรากฐานในการพัฒนาคน ชุมชน และสังคมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งแสดงถึงความมุ่งมั่นของสถาบันในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มีโรงพยาบาลกัลยาณิวัฒนาการุณย์ ซึ่งเป็นโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐบาลในเขตภาคใต้ตอนล่าง สังกัดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นฐานกำลังสำคัญในการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้สู่ตลาดแรงงาน อันนำมาสู่การวิจัยในครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนที่กำลังเตรียมเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยใช้ข้อมูลจากความคิดเห็นและประสบการณ์ของนักศึกษาเพื่อสะท้อนความต้องการด้านสุขภาพและการเข้าถึงบริการสุขภาพในบริบทของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันจะเป็นข้อมูลสำคัญในการเสนอแนวทางการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพและการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพของนักศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ

3. เสนอแนวทางการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานของนักศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง การวิจัยนี้ได้บูรณาการ 3 แนวคิดหลักประกอบด้วย

1. แนวคิดสิทธิสุขภาพ (Health Rights) เป็นสิทธิมนุษยชนสากลขั้นพื้นฐานที่ครอบคลุมทั้งการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและสุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกายและใจ ประเทศไทยได้นำแนวคิดนี้มาปรับใช้ผ่านหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม (WHO, 2017; United Nations, 2016)

2. แนวคิดการเข้าถึงบริการสุขภาพ (Healthcare Accessibility) มุ่งเน้นหลักการ 4 ด้านของ NHSO (2021) คือ การเข้าถึงบริการ คุณภาพบริการ ความคุ้มค่าและเป็นธรรม และการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความพร้อมทางกายของกลุ่มวัยแรงงาน

3. แนวคิดการพัฒนาทุนมนุษย์และการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงาน (Human Capital Development and Labor Market Readiness) เน้นการจัดสรรทรัพยากรและพัฒนานโยบายให้ตอบสนองพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตลอดจนเชื่อมโยงกับแนวคิดการพัฒนาแรงงานที่ยั่งยืน (International Labour Organization [ILO], 2019)

การบูรณาการทั้ง 3 แนวคิดนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยมีตัวแปรที่ศึกษาดังนี้ ตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ และกลุ่มสาขาวิชา และตัวแปรตามคือ ความต้องการด้านบริการสุขภาพ และความต้องการด้านสิทธิด้านสุขภาพ ซึ่งผลการศึกษาวัดทั้งสองนี้ จะถูกนำมาอภิปรายเชื่อมโยงกับแนวคิดการพัฒนาแรงงาน (OECD, 2020) เพื่อชี้ให้เห็นนัยสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังแสดงใน Figure 1

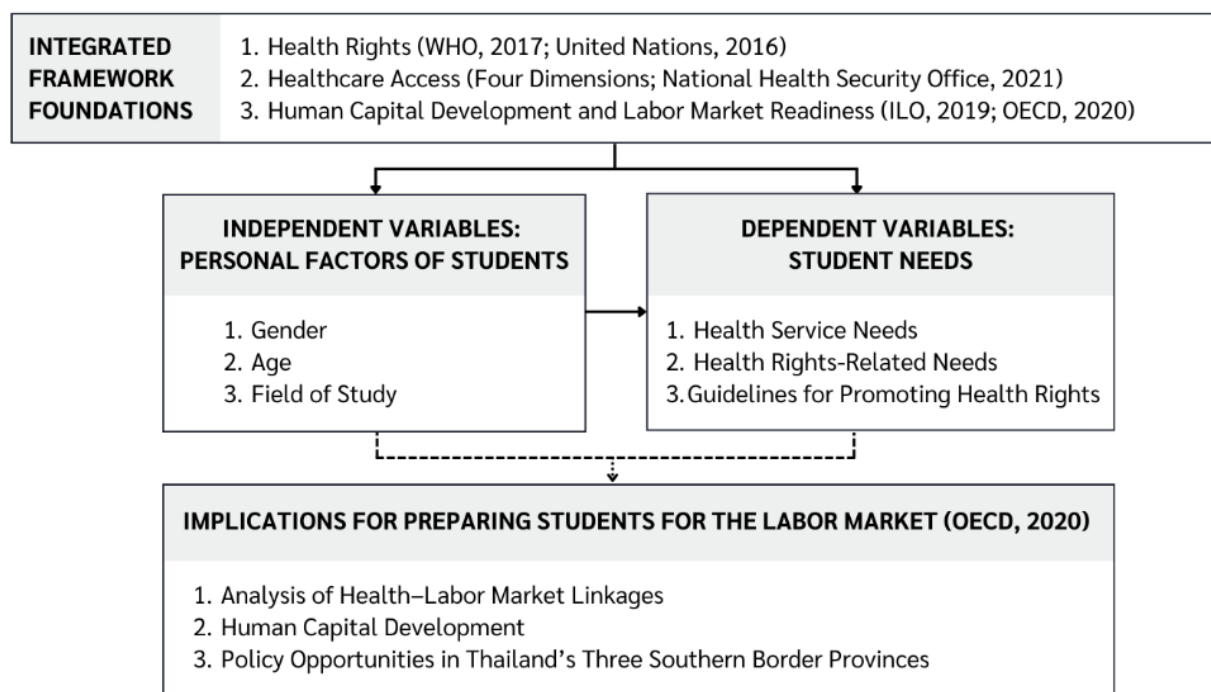

Figure 1 Conceptual framework

อุปกรณ์และวิธีการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2567 ซึ่งอยู่ในกลุ่มวัยแรงงานตอนต้น จำนวนทั้งสิ้น 3,067 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2567 กำหนดโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และค่าความคลาดเคลื่อน ± 5 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละคณะ และดำเนินการสุ่มอย่างง่ายภายใน (Simple Random Sampling) ในแต่ละชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริม

สัทธิด้านสุขภาพของนักศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) และตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบบคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนของคำตอบแต่ละข้อในตอนที 2 ดังนี้

มากที่สุด	คะแนนเท่ากับ	5
มาก	คะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	คะแนนเท่ากับ	3
น้อย	คะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	คะแนนเท่ากับ	1

ส่วนเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน กำหนดไว้ดังนี้ (Srisa-ard, 2017)

4.51-5.00	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
3.51-4.50	อยู่ในระดับ	มาก
2.51-3.50	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
1.51-2.50	อยู่ในระดับ	น้อย
1.00-1.50	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมสารสนเทศ จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผลการประเมินพบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2567 ที่มีลักษณะกลุ่มสาขาวิชาตรงกันแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.975

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาและรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ศูนย์จริยธรรมวิจัยในมนุษย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เลขที่รับรองโครงการวิจัย IRBC-FON-PNU/2024/210711 วันที่รับรองตั้งแต่วันที่ 7 พฤศจิกายน 2567 หมดอายุวันที่ 7 พฤศจิกายน 2568 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดทำเอกสารชี้แจงข้อมูลและขอความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent form) ไว้เป็นส่วนแรกของแบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งระบุ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย สิทธิในการถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่ส่งผลกระทบต่อ ใดๆ การรักษาความลับของข้อมูล และการนำข้อมูลไปเผยแพร่เฉพาะในเชิงวิชาการเท่านั้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างสามารถยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ จึงจะสามารถเข้าสู่แบบสอบถามในส่วนถัดไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและปรับแก้เรียบร้อยแล้ว จัดทำเป็นแบบสอบถามออนไลน์ผ่านกูเกิลฟอร์ม (Google Form) ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 2 สัปดาห์ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 354 คน และได้รับแบบสอบถามที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 351 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.15 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ดังกล่าวไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพของนักศึกษา สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพของนักศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากนั้นผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์มาสังเคราะห์โดยเชื่อมโยงผลการศึกษากับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปผล อภิปรายผล และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สอดคล้องกับบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 220 คน (ร้อยละ 62.68) และเพศชายจำนวน 131 คน (ร้อยละ 37.32) อายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19-21 ปี จำนวน 230 คน (ร้อยละ 65.53) รองลงมาคือ อายุ 22 ปีขึ้นไป จำนวน 67 คน (ร้อยละ 19.09) และอายุ ต่ำกว่า 19 ปี จำนวน 54 คน (ร้อยละ 15.38) คณะที่ศึกษา ส่วนใหญ่จากคณะวิทยาการจัดการ จำนวน 83 คน (ร้อยละ 23.65) รองลงมาคือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 66 คน (ร้อยละ 18.80) น้อยที่สุดคือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนราธิวาส จำนวน 5 คน (ร้อยละ 1.42) ตามลำดับ จากข้อมูลที่ได้ พบว่า เพศและอายุของผู้ตอบแบบสอบถามสะท้อนถึงกลุ่มวัยแรงงานตอนต้นที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการศึกษา โดยส่วนใหญ่อยู่

ในช่วงอายุ 19 - 21 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่กำลังเตรียมตัวเข้าสู่ตลาดแรงงานและต้องการการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพและการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ ส่วนของคณะที่ศึกษา ก็สะท้อนถึงการมีทักษะที่หลากหลายจากการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งอาจมีความต้องการด้านการเตรียมความพร้อมต่างกัน ดังแสดงใน Table 1

Table 1 Respondents' general information

Respondents' general information	Amount (People)	Percentage
Gender		
Male	131	37.32
Female	220	62.68
Age		
Under 19 years old	54	15.38
19 - 21 years old	230	65.53
22 years old and above	67	19.09
Faculty		
Faculty of Nursing	51	14.53
Faculty of Management Sciences	83	23.65
Faculty of Science and Technology	22	6.27
Faculty of Engineering	66	18.80
Faculty of Liberal Arts	42	11.96
Faculty of Agriculture	16	4.56
Faculty of Medicine	34	9.69
Narathiwat College of Agriculture and Technology	5	1.42
Narathiwat Technical College	24	6.84
Academy of Islamic and Arabic Studies	8	2.28
Overall	351	100.00

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ข้อ เกี่ยวกับความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ มีดังนี้

1. ความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ

การศึกษาความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมด้านสุขภาพในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ พบว่า ความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.605) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้านบริการสุขภาพ มีความต้องการด้านบริการสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.646) ซึ่งรายการที่มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก คือ การบริการสาธารณสุข ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.695) และการคุ้มครองผู้บริโภค ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.702) รองลงมาคือ การป้องกันและควบคุมโรค ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.753) น้อยที่สุดคือ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและแพทย์แผนไทย ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.774) ผลดังกล่าวสะท้อนว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับระบบบริการสุขภาพสมัยใหม่และการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากกว่าระบบภูมิปัญญาท้องถิ่น การที่นักศึกษามีความต้องการเกี่ยวกับการบริการสาธารณสุขและการคุ้มครองผู้บริโภค อยู่ในระดับมาก สะท้อนถึงความสำคัญของสิทธิในการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นปัญหาหลักในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการเหล่านี้ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและแพทย์แผนไทยซึ่งมีความสำคัญในบางชุมชนอาจได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มคนบางส่วน แต่ไม่ใช่ความต้องการหลักในระดับทั่ว ๆ ไป และ 2) ด้านการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ มีความต้องการด้านสิทธิด้านสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.618) ซึ่งรายการที่มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก คือ การพัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจของตนเอง ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.696) รองลงมาคือ ระบบการแพทย์และเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.710) และหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.725) น้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมด้านสุขภาพของชุมชนและภาครัฐ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.785) ผลการวิจัยสะท้อนว่า นักศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาสุขภาพส่วนบุคคลและระบบบริการสุขภาพ มากกว่าการมีส่วนร่วมในระดับชุมชนและเชิงนโยบาย ดังแสดงใน Table 2

Table 2 Healthcare service needs

Healthcare service needs	$\bar{X}$	S.D.	Level
Healthcare services	4.25	0.646	High
Public health services	4.30	0.695	High
Health consumer protection	4.30	0.702	High
Disease prevention and control	4.29	0.753	High
Public health workforce development	4.27	0.710	High
Health budget allocation	4.27	0.740	High
Healthcare goals and quality attributes	4.24	0.714	High

Healthcare service needs	$\bar{X}$	S.D.	Level
Health systems knowledge	4.23	0.734	High
Health insurance and financial protection	4.23	0.763	High
Health information dissemination	4.20	0.750	High
Promotion of local wisdom and Thai traditional medicine	4.19	0.774	High
Health rights	4.25	0.618	High
Personal physical and mental well-being	4.35	0.696	High
Efficient medical systems and health technology	4.33	0.710	High
Universal health coverage	4.33	0.725	High
Public welfare and health-related facilities	4.31	0.698	High
Health knowledge management systems	4.27	0.727	High
Alternative healthcare based on Thai traditional wisdom	4.22	0.750	High
Public healthcare system	4.19	0.751	High
Health information from government agencies	4.16	0.749	High
Community and government participation in health	4.09	0.785	High
Overall	4.25	0.605	High

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการด้านสุขภาพของนักศึกษา โดยเปรียบเทียบระดับความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วย คณะแพทยศาสตร์ และคณะพยาบาลศาสตร์ มีความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.590) รองลงมาคือ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มีความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.577) และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย คณะวิทยาการจัดการ คณะศิลปศาสตร์ และสถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มีความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.587) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพมีระดับความต้องการด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.596) และการส่งเสริมสิทธิ

ด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.620) สูงกว่ากลุ่มสาขาวิชาอื่น และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า นักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีระดับความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มสาขาวิชาอื่น ดังแสดงใน Table 3 และ Table 4

Table 3 Healthcare service needs categorized by subject area

Subject area	Healthcare services		Health rights		Healthcare service needs	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
Health sciences	4.58	0.596	4.51	0.620	4.55	0.590
Science and technology	4.20	0.608	4.17	0.585	4.19	0.577
Humanities and social sciences	4.10	0.647	4.17	0.611	4.14	0.587

Table 4 Promotion and protection of health

Promotion and protection of health		SS	df	MS	F	Sig.
1) Healthcare services	Between Groups	7.199	2	3.600	9.906	.000*
	Within Groups	129.368	356	.363		
	Total	136.567	358			
2) Health rights	Between Groups	12.588	2	6.294	16.366	.000*
	Within Groups	137.671	358	.385		
	Total	150.258	360			
Overall	Between Groups	9.826	2	4.913	14.420	.000*
	Within Groups	120.956	355	.341		
	Total	130.782	357			

*p < .05

3. แนวทางการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพ โดยสรุปประเด็นได้ดังนี้

1. นักศึกษาต้องการให้มีการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยระบบดังกล่าวควรมีความเหมาะสมกับบริบทเฉพาะของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งในด้านการให้บริการ การให้คำปรึกษา ตลอดจนการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิต ที่เคารพในมิติของความเชื่อ ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย

2. ด้านการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงาน นักศึกษาต้องการให้มีการพัฒนาระบบสุขภาพกับการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ทักษะชีวิตที่สอดคล้องกัน โดยเน้นการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร หรือ กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ และการจัดกิจกรรมที่ช่วยในการดูแลสุขภาพของตนเองได้อย่างเหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การทำงาน

3. เสนอให้มหาวิทยาลัยควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข สถานประกอบการ และหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนด้านสุขภาพและการเตรียมความพร้อมในการทำงานของนักศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

โดยภาพรวม ความคิดเห็นของนักศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า การเชื่อมโยงมิติของการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพควรดำเนินควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ เพื่อให้ นักศึกษามีสุขภาพที่ดี มีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกการทำงานได้อย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการพัฒนาร่างกายและจิตใจ ระบบการแพทย์ที่มีประสิทธิภาพ และการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า สอดคล้องกับแนวคิด Universal Health Coverage (WHO, 2017; United Nations, 2016) และงานวิจัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ชี้ว่า มิติด้านสุขภาพของ

ประชากรในพื้นที่จะครอบคลุมทั้งการเข้าถึงบริการ คุณภาพชีวิต สุขภาพจิต ตลอดจนผลกระทบเชิงบริบททางสังคม สถานการณ์ความไม่สงบ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Che-ubong & Chelong, 2024; Semrum et al., 2024)

ข้อค้นพบสะท้อนว่า ความต้องการด้านสุขภาพครอบคลุมสุขภาวะแบบองค์รวม ความเท่าเทียม และคุณภาพบริการ (WHO, 2017; United Nations, 2016) มีความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานที่ต้องอาศัยทั้งสุขภาพที่ดีและทักษะที่เหมาะสม (OECD, 2020) จึงควรส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพผ่านระบบบริการที่เข้าถึงได้ มีคุณภาพ และสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ควบคู่กับการดูแลสุขภาพจิต และการพัฒนาทักษะอาชีพตามหลักการของ National Health Commission Office (NHCO, 2022)

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยควรบูรณาการการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพกับการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาผ่านการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน (Aroonjit et al., 2025) การสร้างระบบสนับสนุนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Watcharinrat et al., 2025) และการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพควบคู่กับทักษะดิจิทัลและทักษะวิชาชีพ เพื่อยกระดับความพร้อมของนักศึกษาในการรองรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานในอนาคต (Waleng, 2020)

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาแต่ละสาขาวิชามีความต้องการด้านสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพแตกต่างกัน โดยนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพมีระดับความต้องการสูงที่สุด เนื่องจากได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงด้านสุขภาพจากหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Manochaiwuthikul et al. (2025) ขณะที่นักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพมากกว่า สะท้อนว่าการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพควรออกแบบให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของแต่ละสาขาวิชา ไม่ควรใช้แนวทางเดียวกันทุกกลุ่ม

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย บริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยังมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงบริการสุขภาพ (Ministry of Public Health, 2020) แนวคิดการพัฒนาแรงงานที่มองว่าสุขภาพเป็นพื้นฐานของศักยภาพแรงงาน (OECD, 2020) บทบาทของมหาวิทยาลัยในการบูรณาการการพัฒนาสุขภาพกับทักษะอาชีพ และการรับรู้สิทธิด้านสุขภาพซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบสุขภาพที่เป็นธรรม (United Nations, 2016)

ผลการศึกษายังสะท้อนว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับการเข้าถึงบริการสุขภาพมากกว่าการมีส่วนร่วมเชิงนโยบาย สอดคล้องกับแนวคิดสิทธิด้านสุขภาพของ WHO (2017) และแนวคิดการพัฒนาแรงงานของ OECD (2020) ที่เน้นว่าสุขภาพเป็นรากฐานของการพัฒนาทักษะและศักยภาพในการทำงาน

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพกำลังคนของพื้นที่ (Thongmark et al., 2018)

ดังนั้น การส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพควรสอดคล้องกับลักษณะของแต่ละสาขาวิชา ควบคู่กับการพัฒนาทักษะอาชีพและการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงาน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย โรงพยาบาล และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบด้านการพัฒนาแรงงานในพื้นที่ชายแดนใต้ (Bundhuwong, 2024)

3. แนวทางการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การวิจัยครั้งนี้ เสนอแนวทางการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงาน ของนักศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ จากกรอบแนวคิด (WHO, 2017; United Nations, 2016; NHCO, 2022; ILO, 2019) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ดังนี้

1. ส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพอย่างเท่าเทียม สนับสนุนให้นักศึกษาทุกคนสามารถเข้าถึง บริการสุขภาพที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึง โดยไม่ถูกจำกัดด้วยฐานะทางเศรษฐกิจ พื้นที่ หรือความแตกต่าง ทางสังคมและวัฒนธรรม
2. พัฒนาระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ มีมาตรฐาน มีบุคลากรที่เข้าใจบริบทวัฒนธรรม และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษา อย่างเหมาะสม
3. ส่งเสริมสุขภาพเชิงป้องกันและการดูแลสุขภาพตนเอง สนับสนุนกิจกรรมการให้ความรู้ด้าน สุขภาพ การตรวจสุขภาพ การดูแลสุขภาพจิตและการออกกำลังกาย เพื่อให้นักศึกษามีสุขภาวะที่ดีที่พร้อม ต่อการเรียนและการทำงาน
4. บูรณาการการส่งเสริมสุขภาพกับการพัฒนาทักษะแรงงาน ส่งเสริมทักษะด้านดิจิทัล ทักษะ อาชีพ และทักษะชีวิตควบคู่กับการดูแลสุขภาพ เพื่อเพิ่มความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานในยุค ประเทศไทย 4.0 และแหล่งงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
5. พัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมีบทบาท สำคัญในการออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาศักยภาพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และความต้องการ ของผู้เรียน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความพร้อมทางอาชีพของนักศึกษา
6. สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านสุขภาพและแรงงาน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานสาธารณสุข ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบสนับสนุนด้านสุขภาพและ การเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานของนักศึกษา

7. สนับสนุนบทบาทมหาวิทยาลัยในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) บูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้ากับการเรียนการสอน งานวิจัย และกิจกรรมพัฒนานักศึกษา เพื่อสร้างคุณภาพชีวิต การจ้างงานที่มีคุณค่า โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ และเป้าหมายที่ 8 งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

8. พัฒนานโยบายสุขภาพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานและการพัฒนาทักษะแรงงานในอนาคต โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่น การปรับตัว และความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่เพื่อสร้างแรงงานที่มีคุณภาพ

การส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพในภาพรวม

ผลการวิจัยยืนยันว่า “สิทธิด้านสุขภาพ” ไม่ได้เป็นเพียงประเด็นด้านสาธารณสุข แต่เป็น “ฐานรากของการพัฒนา” โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีบริบทเฉพาะด้านเศรษฐกิจ สังคม โดยสรุปผลการวิจัยสะท้อนว่า กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความต้องการด้านสุขภาพและสิทธิด้านสุขภาพในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการเข้าถึงบริการสุขภาพ ระบบการแพทย์ที่มีคุณภาพ และการพัฒนาสุขภาวะทางกายและจิตใจ

ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นความสอดคล้องของสิทธิด้านสุขภาพและความต้องการด้านแรงงาน กล่าวคือ “สุขภาพเป็นฐานสำคัญของการเตรียมความพร้อมในการศึกษาและการดำเนินชีวิต”

การพัฒนาระบบสุขภาพที่มีประสิทธิภาพจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตรุ่นใหม่ได้อย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกันยังพบ “ช่องว่างสำคัญ” คือ การมีส่วนร่วมด้านสิทธิสุขภาพ และการขาดการเตรียมความพร้อมด้านทักษะและความรู้ที่จำเป็น ซึ่งอาจส่งผลให้เยาวชนประสบปัญหาในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและตลาดแรงงานได้ ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาในพื้นที่ คือ การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกระดับองค์กร โดยมุ่งส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพและสวัสดิการสุขภาพถ้วนหน้า ควบคู่กับการตอบสนองความต้องการเฉพาะของเยาวชนและนักศึกษา เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืนในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

สรุป

การส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการลดช่องว่างทางสังคมในพื้นที่ที่มีความท้าทายสูง เนื่องจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านการศึกษาและการบริการสุขภาพ เยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนโอกาสในการเข้าถึง

บริการสุขภาพที่มีคุณภาพและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการเข้าสู่ตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่อาจไม่ได้รับการสนับสนุนด้านสิทธิสุขภาพพื้นฐาน การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นการสำรวจและวิเคราะห์กลยุทธ์ในการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพเพื่อการมีคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความต้องการสูงในด้านการดูแลสุขภาพและการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ โดยเฉพาะในด้านการบริการสาธารณสุขและการคุ้มครองผู้บริโภค นอกจากนี้ยังมีความต้องการในการพัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจ ผลการวิจัยสะท้อนถึงความสำคัญของการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพ และยังชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพและการพัฒนาอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของเยาวชนในพื้นที่ และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มีจุดแข็งและโอกาสในการพัฒนาการส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพด้วยบทบาทการผลิตบัณฑิต รวมถึงมีโรงพยาบาลกัลยาณิวัฒนาการุณย์ที่สามารถออกแบบนโยบายสุขภาพเพื่อส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพแก่คนในพื้นที่ การส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพจึงไม่เพียงแต่เป็นการดูแลสุขภาพของประชาชนในช่วงชีวิตปัจจุบัน แต่ยังส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความท้าทายทางสังคมและการเมืองอย่างพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การที่ประเทศไทยมีการดำเนินนโยบายสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชน และการพัฒนาระบบสุขภาพถ้วนหน้าอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นการรับรองสิทธิด้านสุขภาพของประชาชนทุกคน รวมถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย" โดยมุ่งเน้นการดูแลสุขภาพกายและจิตใจ เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ และเป้าหมายที่ 8 การส่งเสริมการจ้างงานที่มีคุณค่า โดยการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสู่ตลาดแรงงาน ผ่านการสร้างความรู้และบูรณาการ SDGs ในทุกระดับขององค์กร กำหนดนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจน เยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและลดช่องว่างในการเข้าถึงบริการสุขภาพได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาแรงงานรุ่นใหม่ของประเทศและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการวิจัยด้านการเข้าถึงสิทธิด้านสุขภาพ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษา เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระบบส่งเสริมสิทธิด้านสุขภาพของนักศึกษา โดยมหาวิทยาลัยหน่วยงานสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เพื่อการออกแบบบริการ

สุขภาพ การจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต รวมถึงพัฒนาแนวทางการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม และความต้องการของนักศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ผลการวิจัยด้านความเชื่อมโยงระหว่างสภิตด้านสุขภาพกับความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักศึกษา สามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมพัฒนานักศึกษา และโครงการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การทำงาน โดยบูรณาการประเด็นสุขภาวะ สภิตแรงงาน ทักษะการดูแลตนเอง และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เข้ากับกระบวนการพัฒนานักศึกษา ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข ภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทุนมนุษย์ของเยาวชนในพื้นที่

3. ผลการวิจัยด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพ และเงื่อนไขเชิงพื้นที่ของนักศึกษา สะท้อนข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับหน่วยงานระดับนโยบายในการกำหนดแนวทางส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาศักยภาพเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ได้แก่ เป้าหมายที่ 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ และเป้าหมายที่ 8 งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำและการพัฒนากำลังคนอย่างยั่งยืน

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ อันเป็นสถาบันอุดมศึกษาหลักของพื้นที่และนักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยอาจไม่สามารถอ้างอิงแทนเยาวชนทุกกลุ่มในพื้นที่ได้ นอกจากนี้ การวิจัยใช้การสำรวจด้วยแบบสอบถามซึ่งสะท้อนความคิดเห็นของผู้ตอบในช่วงเวลาที่ศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นมุมมองของนักศึกษาเป็นหลัก ยังไม่ได้ครอบคลุมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาจต้องพิจารณาในการนำไปใช้อ้างอิงกรณีทั่วไป อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้เป็นงานวิจัยที่เชื่อมโยงประเด็นความต้องการด้านสุขภาพ การส่งเสริมสภิตด้านสุขภาพ และการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานของนักศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนานโยบาย การจัดการศึกษา และการส่งเสริมสุขภาวะของเยาวชนในพื้นที่ต่อไป

ชี้แจงการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Declaration of Generative AI Use)

ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดแนวคิด ดำเนินการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการวิจัยด้วยตนเอง โดยมีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ChatGPT (OpenAI) และ Gemini (Google) เป็นเครื่องมือช่วยในการ

ตรวจทานภาษา ค้นหาจุดที่ควรปรับแก้ และจัดระเบียบเนื้อหาในบางส่วน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าว มาทบทวน ปรับปรุง และตรวจเนื้อหาทั้งหมดด้วยตนเองเพื่อความถูกต้อง ด้วยความรับผิดชอบและความ น่าเชื่อถือทางวิชาการ

รายการอ้างอิง (References)

- Aroonjit, N. (2024). Alternative Workfare to Enable Self-Employment: A Case Study of Hang Chat District, Lampang Province. *Journal of Social Work and Social Administration, Thammasat University*, 32(1), 183 – 215. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/swjournal/article/view/265688>
- Aroonjit, N., Nookung, S., & Dumalee, H. (2025). Education Management Strategies for Developing a General Education Social Science Curriculum Aligned with Undergraduate Needs: A Case Study at Princess of Naradhiwas University. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 12(1), 1 – 18. <https://doi.org/10.14456/pnuhuso.2025.1>
- Bundhuwong, C. (2024). Livelihoods of Thai-Malaysian Cross-Border Traders and Laborers amid the COVID-19 Pandemic. *PSDS Journal of Development Studies*, 7(2), 1 – 28. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/gvc-tu/article/view/273642/189038>
- Che-ubong, I., & Chelong, A. (2024). Quality of Life of Youth Amid Unrest in Three Southern Border Provinces. *Journal for Community Development and Life Quality*, 12(2), 248 – 260. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JCDLQ/article/view/266395>
- International Labour Organization. (2019). *World Employment and Social Outlook: Trends 2019*. International Labour Organization.
- Manochaiwuthikul, T., Chaichutchouwakul, A., Yunan, N., Winothai, N., Kanta, P., & Sapbamrer, R. (2025). Health Literacy Disparities in Thai University Students: Exploring Differences between Health Science and Non-Health Science Disciplines. *BMC Public Health*, 25, 557. <https://doi.org/10.1186/s12889-025-21761-0>
- Ministry of Public Health. (2020). *Report on Development of Healthcare System in Three Southern Border Provinces*. Ministry of Public Health.

- National Health Commission Office. (2022). *Rights and Duties of Health*. National Health Commission Office. https://www.nationalhealth.or.th/public/page/Rights_and_duties_of_health
- National Health Security Office. (2021). *Annual Report of National Health Security System 2021*. National Health Security Office.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2020). *OECD Employment Outlook 2020: Worker Security and the COVID-19 Crisis*. Author.
- Semrum, W., Sawangkaew, P., & Chuencupol, H. (2024). Development of Health Service and Promotion of Well-Being at Border between Ubon Ratchathani Province and Neighboring. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(10), 1841 – 1855. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/272969>
- Srisa-ard, B. (2017). *Preliminary Research* (10th ed.). Suwiriyan.
- Thongmark, S., Neimted, W., Choosuwan, R., & Sittichai, R. (2018). Looking Backwards and Forwards of Educational Quality in Three Southern Border Provinces of Thailand. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 5(3), 186 – 198. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pnuhuso/article/view/117021/101895>
- United Nations. (2016). *The Right to Health: Human Rights Framework*. United Nations.
- Waleng, M. (2020). Preparation of Youths for Thailand 4.0. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 8(1), 275 – 287. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pnuhuso/article/view/243716>
- Wareesri, A. (2020). The Introduction of Foreign Workers Policies to Practice in the Southern Area. *The Journal of Development Administration Research*, 10(1), 65 – 74. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/JDAR/article/view/244046>
- Watcharinrat, D., Buasuwan, P., Klaijumlang, W. S., & Orsuwan, M. (2025). Best Practice for Driving Thai Universities towards the Sustainable Development Goals. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 7(2), 218 – 231. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/art/article/view/285482>
- World Health Organization. (2017). *Universal Health Coverage and Health Systems Strengthening*. Author.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed). Harper & Row.